

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege privind reglementarea scutirilor de taxe aplicabile la introducerea definitivă a bunurilor personale ale persoanelor fizice provenind dintr-un stat membru al Uniunii Europene

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege privind reglementarea scutirilor de taxe aplicabile la introducerea definitivă a bunurilor personale ale persoanelor fizice provenind dintr-un stat membru al Uniunii Europene, a fost elaborat de către Ministerul Finanțelor.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

2.1. Temeiul legal sau, după caz sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege este elaborat în vederea îndeplinirii măsurilor pentru alinierea legislației naționale la legislația europeană, precum și executării Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.306/2025, clusterul 3 (Competitivitate și creștere incluzivă), capitolul 16 (Fiscalitate), pct.22.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Având în vedere parcursul Republicii Moldova privind aderarea la Uniunea Europeană și obligațiile ce derivă din procesul de armonizare progresivă a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene, se impune inițierea măsurilor necesare pentru transpunerea cadrului normativ european relevant. Astfel, în contextul în care Republica Moldova va dobândi statutul de stat membru, va fi necesară reglementarea regimului de scutire de taxe aferent bunurilor personale introduse de persoanele fizice care își transferă reședința obișnuită dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene pe teritoriul Republicii Moldova.

În prezent, cadrul normativ al Republicii Moldova nu reglementează în mod distinct și exhaustiv regimul scutirilor de taxe de consum aplicabile bunurilor personale introduse de persoane fizice în contextul transferului reședinței dintr-un stat membru al Uniunii Europene.

Deși legislația națională conține anumite prevederi privind facilitățile fiscale sau vamale, acestea nu sunt adaptate specificului relațiilor dintre statele membre ale Uniunea Europeană, unde nu se aplică taxe vamale pentru circulația bunurilor. Astfel, în practică, persoanele care își transferă reședința în Republica Moldova pot fi supuse unor taxe interne, fără a exista un mecanism clar de scutire în condiții comparabile cu cele prevăzute de legislația Uniunii Europene.

Totodată, lipsa unei reglementări clare constituie un obstacol în calea liberei circulații a persoanelor și poate descuraja transferul reședinței în Republica Moldova, inclusiv revenirea cetățenilor din statele membre ale Uniunii Europene.

În același timp, normele privind modul și condițiile de cooperare între statele membre ale Uniunii Europene în domeniul acordării scutirilor de taxe de consum la introducerea pe teritoriul Republicii Moldova a bunurilor personale aparținând persoanelor fizice care își transferă reședința obișnuită dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene sunt prevăzute în Directiva (UE) 2009/55/CE a Consiliului din 25 mai 2009 privind scutirile de taxe aplicabile introducerii permanente dintr-un stat membru a bunurilor personale ale persoanelor fizice.

Conform Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025, clusterul 3 (Competitivitate și creștere incluzivă), capitolul 16 (Fiscalitate), pct. 22, Republica Moldova urmează să transpună în legislația națională prevederile Directivei (UE) 2009/55/CE.

Prin urmare, ținând cont de acest fapt, precum și de angajamentele asumate de Republica Moldova în cadrul parcursului său european, adoptarea proiectului de lege menționat va asigura alinierea legislației naționale în domeniul respectiv la acquis-ul UE.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege are drept obiectiv instituirea unui cadru normativ clar, coerent și armonizat cu legislația Uniunea Europeană în materia scutirilor de taxe aplicabile bunurilor personale introduse de persoane fizice în contextul transferului reședinței.

În acest sens, proiectul transpune prevederile Directivei 2009/55/CE și urmărește:

Proiectul de lege are drept obiectiv instituirea unui cadru normativ clar, coerent și armonizat cu legislația Uniunea Europeană în materia scutirilor de taxe aplicabile bunurilor personale introduse de persoane fizice în contextul transferului reședinței.

În acest sens, proiectul transpune prevederile Directiva 2009/55/CE și urmărește:

- facilitarea liberei circulații a persoanelor;
- eliminarea obstacolelor fiscale aferente transferului reședinței;
- asigurarea unui tratament fiscal uniform și nediscriminatoriu;
- creșterea securității juridice și a previzibilității normelor aplicabile.

Pentru atingerea acestor obiective, proiectul propune următoarele soluții normative:

În primul rând, se instituie un regim juridic distinct privind scutirea de **taxe de consum** aplicabile bunurilor personale introduse în Republica Moldova de către persoane fizice care își transferă reședința dintr-un stat membru al Uniunii Europene. În sensul proiectului, taxele de consum reprezintă taxe interne aplicabile introducerii bunurilor pe teritoriul țării (precum taxa pentru poluare și alte taxe similare), fiind delimitate expres de taxele vamale, care nu sunt aplicabile în relațiile dintre statele membre.

Totodată, proiectul stabilește în mod expres că **nu intră în categoria taxelor de consum**:

- taxa pe valoarea adăugată (TVA);
- accizele;
- taxa de înmatriculare;
- alte taxe și impozite legate de utilizarea bunurilor pe teritoriul Republicii Moldova.

Această delimitare clară reprezintă un element esențial pentru evitarea confuziilor în aplicare și pentru asigurarea conformității cu cadrul fiscal existent.

Totodată, este de menționat că la etapa actuală cadrul normativ al Republicii Moldova nu prevede aplicarea unor taxe de consum (altele decât cele menționate în Directiva 2009/55/CE), totuși, odată cu continuarea procesului de armonizare a cadrului normativ, ar putea fi instituite noi tipuri de taxe de consum (precum taxa pentru poluare sau alte taxe).

În al doilea rând, proiectul definește noțiunile esențiale (bunuri personale, reședință obișnuită, transferul reședinței, taxe de consum), asigurând o interpretare uniformă a normelor și alinierea la terminologia utilizată în legislația europeană.

Un element nou constă în stabilirea expresă a condițiilor cumulative pentru acordarea scutirii de taxe de consum, inclusiv:

- utilizarea anterioară a bunurilor pentru o perioadă minimă determinată;
- destinația necomercială a acestora;
- faptul că bunurile au fost achiziționate în condiții generale de impozitare în statul de proveniență, fără a beneficia de scutiri sau rambursări.

De asemenea, proiectul introduce termene clare pentru introducerea bunurilor (maximum 12 luni de la transferul reședinței), precum și posibilitatea realizării acesteia în mai multe etape, în baza unui inventar.

Un alt element de noutate îl reprezintă reglementarea expresă a obligațiilor ulterioare introducerii bunurilor, inclusiv restricțiile privind înstrăinarea, închirierea sau împrumutul anumitor categorii de bunuri (în special mijloace de transport) pe o perioadă determinată, pentru a preveni utilizarea abuzivă a scutirii de taxe de consum.

Proiectul conține, totodată, reglementări specifice pentru situații particulare, precum:

- introducerea bunurilor cu ocazia căsătoriei;
- introducerea bunurilor dobândite prin moștenire;
- introducerea bunurilor pentru mobilarea unei reședințe secundare.

Un element inovator important constă în reglementarea explicită a probelor necesare pentru dovedirea reședinței obișnuite și a îndeplinirii condițiilor de scutire, contribuind la reducerea practicilor neuniforme.

Prin aceste prevederi, proiectul asigură crearea unui mecanism transparent și previzibil de acordare a scutirilor de taxe de consum, adaptat realităților mobilității persoanelor și cerințelor de armonizare cu legislația Uniunii Europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de lege nu au putut fi aplicate alte opțiuni alternative, întrucât transpunerea fidelă a Directivei (UE) 2009/55/CE a Consiliului din 25 mai 2009 privind scutirile de taxe aplicabile introducerii permanente dintr-un stat membru a bunurilor personale ale persoanelor fizice reprezintă o condiție esențială pentru armonizarea legislației naționale la acquis-ul UE.

4. Analiza impactului reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prezentului proiect de lege va avea un impact redus asupra sectorului public. Aplicarea prevederilor va fi realizată de către Serviciul Vamal în cadrul competențelor funcționale existente, fără a implica instituirea unor noi structuri sau extinderea semnificativă a atribuțiilor.

Proiectul nu presupune alocarea unor resurse financiare suplimentare semnificative de la bugetul de stat. Eventualele diminuări ale veniturilor din unele taxe de consum sunt limitate și justificate prin necesitatea alinierii la standardele Uniunea Europeană.

Implementarea prevederilor se va realiza în limitele resurselor instituționale și financiare aprobate.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prezentului proiect de lege nu implică cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul de lege va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat.

Prin instituirea scutirii de taxe de consum pentru bunurile personale, se reduce sarcina fiscală aferentă transferului reședinței și se elimină obstacolele administrative, contribuind la facilitarea mobilității persoanelor.

Proiectul nu introduce obligații suplimentare pentru mediul de afaceri și nu afectează activitatea agenților economici, întrucât se aplică exclusiv bunurilor destinate uzului personal, fără caracter comercial.

4.4. Impactul social

Proiectul de lege va avea un impact social pozitiv, prin facilitarea transferului reședinței persoanelor fizice și reducerea sarcinii fiscale aferente introducerii bunurilor personale.

Acesta contribuie la susținerea mobilității cetățenilor și la încurajarea revenirii în țară a persoanelor stabilite în statele membre ale Uniunea Europeană.

Totodată, proiectul asigură un tratament echitabil și previzibil, sporind securitatea juridică și încrederea cetățenilor în cadrul normativ aplicabil.

4.4.1. Impact asupra datelor cu caracter personal

Aplicarea proiectului implică prelucrarea unor date cu caracter personal strict necesare pentru verificarea condițiilor de acordare a scutirilor de taxe de consum.

Toate informațiile vor fi procesate de către Serviciul Vamal, în conformitate cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal, exclusiv în scopul executării prezentei legi.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prin natura sa, proiectul are un impact neutru din perspectiva echității și egalității de gen, întrucât vizează exclusiv regimul fiscal aplicabil bunurilor personale în contextul transferului reședinței.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul de lege nu generează un impact direct asupra mediului în etapa actuală de aplicare.

Totuși, la momentul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană și al intrării în vigoare a regimului complet de armonizare fiscală, inclusiv al eventualei taxe de poluare a mediului, scutirile prevăzute de prezentul proiect ar putea avea un impact indirect limitat, prin exceptarea de la astfel de taxe a bunurilor personale introduse în contextul transferului reședinței.

Acest efect este considerat nesemnificativ, fiind justificat de obiectivul facilitării mobilității persoanelor și de natura strict personală a bunurilor vizate.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul de lege contribuie la consolidarea procesului de armonizare a cadrului normativ național cu acquis-ul Uniunea Europeană, în special în domeniul regimului fiscal aplicabil bunurilor personale.

Totodată, acesta are un impact pozitiv asupra mobilității transfrontaliere a persoanelor și asupra predictibilității regimului de introducere a bunurilor personale, prin stabilirea unor reguli clare, uniforme și transparente.

Proiectul nu generează impacte negative semnificative de ordin economic, social sau instituțional, fiind orientat preponderent spre simplificarea procedurilor administrative și reducerea sarcinii birocratice.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Prin adoptarea proiectului de lege menționat va fi asigurată transpunerea deplină în legislația națională a Directivei (UE) 2009/55/CE a Consiliului din 25 mai 2009 privind scutirile de taxe aplicabile introducerii permanente dintr-un stat membru a bunurilor personale ale persoanelor fizice.

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege asigură transpunerea prevederilor Directivei 2009/55/CE a Consiliului din 25 mai 2009 privind scutirile de taxe aplicabile introducerii permanente dintr-un stat membru a bunurilor personale ale persoanelor fizice în legislația națională, în vederea armonizării cadrului normativ al Republicii Moldova cu acquis-ul Uniunii Europene.

Pentru implementarea deplină a directivei, sunt necesare următoarele măsuri normative:

- adoptarea și ajustarea cadrului legal privind scutirea de taxe de consum aplicabile bunurilor personale;
- stabilirea procedurilor administrative detaliate de către Serviciul Vamal privind verificarea condițiilor de eligibilitate și a documentelor justificative;
- elaborarea actelor normative subsecvente pentru uniformizarea practicii de aplicare;
- corelarea prevederilor naționale cu reglementările privind libera circulație a persoanelor și tratamentul fiscal al bunurilor personale.

Prin aceste măsuri, se asigură compatibilitatea deplină a cadrului juridic național cu standardele Uniunii Europene în materie.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

În scopul transunerii prevederilor Directivei 2009/55/CE a Consiliului din 25 mai 2009 privind scutirile de taxe aplicabile introducerii permanente dintr-un stat membru a bunurilor personale ale persoanelor fizice și asigurării compatibilității cu acquis-ul Uniunii Europene, proiectul de lege stabilește cadrul juridic intern necesar aplicării uniforme a regimului de scutire de taxe de consum.

Acesta include reglementarea regimului de scutire, definirea condițiilor de eligibilitate, stabilirea procedurilor de verificare de către Serviciul Vamal, precum și a documentației și termenelor aplicabile, în vederea asigurării unei implementări coerente și conforme standardelor europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de hotărâre a fost plasat pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor <https://mf.gov.md/ro>, la compartimentul „Transparența decizională/Procesul decizional” și poate fi accesat la următorul link: <https://www.mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-750>, și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-privind-reglementarea-scutirilor-de-taxe-aplicabile-la-introducerea-definitiva-a-b/16193>.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție și expertizei juridice, în conformitate cu art.36 și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

În scopul implementării prevederilor proiectului de lege respectiv, nu urmează a fi abrogate, modificate sau adoptate alte acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea eficientă a prevederilor proiectului de lege, sunt necesare măsuri de ordin normativ, administrativ și organizațional.

În primul rând, Serviciul Vamal va elabora și aproba actele normative subsecvente necesare pentru detalierea procedurilor de aplicare, inclusiv a modului de verificare a condițiilor de eligibilitate, a documentelor justificative și a procedurii de declarare a bunurilor.

De asemenea, va fi necesară actualizarea instrucțiunilor interne și uniformizarea practicii administrative, în vederea asigurării unei aplicări unitare a regimului de scutire de taxe de consum.

Totodată, vor fi realizate activități de instruire a personalului implicat în procesul de control și verificare, precum și ajustări tehnice ale fluxurilor administrative existente, fără necesitatea creării unor structuri instituționale noi.

Măsurile propuse urmăresc asigurarea implementării coerente, eficiente și conforme cu standardele Uniunea Europeană a noilor reglementări.

Ministrul Finanțelor

Andrian GAVRILIȚĂ